

Dālam trymdā

(Veļtejuoms Leopoldam vārda dīnā
1946.g. 15. novembrī)

*Eimu pa dzimtinis rudiņa ceļu,
Kas vejās pa pakolnim, bierzem i lejom.
Kai vysod zyls ir dabasu jums,
Kai vysod speid myužeigō saule.
Rōdīs nu tōlīnis jauneklis īt,
Aiztreis muna slymō i sōpeigō sirds.
Voi na tu tī, dieleņ, sūļoj iz sātys pusi,
Voi na tu tī otkon atsagrīz mōtis kliepī?
Muns dāls, es tovu vōrdu kluseņom dvešu,
Nakts stuņdēs nabyuteibā grymstūt
Un reita blōzēm ilgōs veļti tevi saucu...
Vysvareigais Dīvs, nu sirds Tevi lyudzu -
Dōvynoj maņ pādejū dzeivīs prīcu -
Vēļ paspēt īraudzeit dāla skumeigōs acīs,
Lai dzymtu dzeivīs priks munā dvēselē,
Kas tagad tik tukša...
Pi lyupu pīlikt jō bōlōs rūkys,
Kai pādejā breidī, kod liktiņš myus škeire.*

Ziemeļu Gulaga nometnē Konstances Daugules Kempas dēls bija smagi saslimis ar plaušu karsoni, viņa dzīvība „turējās mata galā”. Arī zāļu bija tik niecīgs daudzums, ka vajadzēja izvēlēties, kam to mazumiņu piešķirt. Un notika tā, ka ārsts, arī pats no ieslodzītajiem, izlasīja Leopoldam atsūtīto vēstuli un šo dzejoli dēlam. Viņš apņēmas darīt visu, lai glābtu cilvēku, kura mātes mīlestības pilnās rindas uzrunāja līdz sirds dziļumiem.

Atgriezies dzimtenē, Leopolds Kempas, nebūdams tēlnieks, ir darinājis pieminekli dzimtas kapiem ar akmenī iecirstu tēlu – sievieti, kas sargā sveces liesmiņu kā mūžīgu piemiņu mātes un tautas Mīlestībai.

Kad 1988.gadā ciemojos Kempu saimē, Leopolda kungs un viņa sieva Skaidrīte man uzdāvināja žurnāla „Katōļu Dzeive” 1936.-1938.gada iesējumu.

Vēlāk, jau strādājot 1989.g. atjaunotā žurnāla redakcijā un apmeklējot Latgales skolas, es rādīju bērniem Kempu dāvinājumu, lai viņiem rastos priekšstats par to, cik senas ir tā saknes Latgalē, stāstīju, ka pie saviem lasītājiem pirmoreiz tas devies jau 1926.gada martā.

Atverot šīs vecās, sadzeltējušās žurnāla lappusītes, allaž prātā nāk dāvinātāja – Leopolda Kempas sieva, Alūksnes meitene, ar kuru viņš iepazinās izsūtījuma laikā Sibīrijā. Šī sieviete bija ne vien pašai dziedzīga līdzgaitniece Kempa juniora dzīvē, bet arī visas šīs dzimtas traģiskajā liktenī.

Konstanca Daugule-Kempa (11.09.1891.-01.02.1947.) ar dielenu Leopoldu Zviergzdinē pi dziernovu ceļa 1928.godā. Foto nu Latgolys kulturviestures muzeja krōjuma.

Un vēl kāda neparasta sakrītība – arī Leopolda māte, rakstniece Konstanca Daugule-Kempa kā literāte savā laikā ir lietojusi pseidonīmu Skaidrīte, kā paredzēdama, ka viņas pastarītīm māmuļas maigums un arī rūpju nasta nonāks tieši tāda vārda nēsātājas rokās. Kas cits gan tas varētu būt, ja ne mātes sirds īpaši apredzība.

Maruta LATKOVSKA